Sosyal Bilimler Dergisi / The Journal of Social Sciences

Akademik Sosyal Araştırmalar Dergisi, Yıl: 8, Sayı: 51, Nisan 2021, s. 157-173

ISSN: 2149-0821 Doi Number: <http://dx.doi.org/10.29228/SOBIDER.50103>

Dr. Öğr. Üyesi Emine YALUR

Beykent Üniversitesi, MYO, Grafik Tasarım Programı,
emine.syn@mail.com ORCID: 0000-0003-0362-4428

İSTANBUL İLİ ÖZELİNDE GRAFİK TASARIMCILARIN GELİR VE EĞİTİM DÜZEYİ ARASINDAKİ İLİŞKİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ

Özet

Eğitim, tüm alanlarda olduğu gibi artık zamanın vazgeçilmezi haline gelen grafik tasarım mesleği için de tasarımcının mesleğin tarihi ve gelişimini, tasarım sürecinde dikkat edilmesi gereken hususları, düşünce, mesaj ve fikir üretmenin önemi gibi konuları öğrenebilmesi ve el yeteneğini geliştirebilmesi açısından oldukça önemlidir. Bu çalışma, grafik tasarımcı olarak geçimini sağlayan 101 katılımcıya, başlangıçta 14 soru olarak planlanan fakat 1 sorunun zamanla katılımcılar tarafından cevaplanamaması sebebiyle 13 soru olarak değerlendirilen bir online anket çalışmasıyla desteklenmiştir. İstanbul ili özelinde grafik tasarımcıların çalışmaları karşılığında aylık gelirleri ile eğitim seviyeleri arasındaki ilişki değerlendirilmiştir. Çalışmanın amacı, küreselleşmenin hızla devam ettiği bugünlerde alaylı ve mektepli arasındaki aylık gelir düzeyi farkının olup olmadığını araştırmak ve mesleğe ilgi duyan gençleri eğitime yönlendirmektir. Sonuç olarak eğitim düzeyi arttıkça aylık gelir düzeyinin tüm katılımcılar için olmasa da düzenli bir şekilde artmış olduğu gözlemlenmiştir.

Anahtar kelimeler: Grafik Tasarım, Eğitim, Grafik Tasarımcı.

EVALUATION OF THE RELATIONSHIP BETWEEN INCOME AND EDUCATION LEVEL OF GRAPHIC DESIGNERS SPECIFIC TO THE PROVINCE OF ISTANBUL

Abstract

Education is very important for the designer in terms of being able to learn the history and development of the profession, the issues to be considered in the design process, the importance of producing thoughts, messages and ideas for the graphic design profession, which has become an indispensable part of time, as in all fields.

This study was supported by an online survey study, which was originally planned as 14 questions, but evaluated as 13 questions because 1 question could not be answered by the participants over time, to 101 participants who made a living as a graphic designer. The relationship between monthly income and education levels in return for the work of graphic designers specific to the province of Istanbul has been evaluated. The aim of the study is to investigate whether there is a difference in monthly income level between uneducated and educated students in these days of globalization and to direct young people interested in the profession to education. As a result, it was observed that as the education level increased, the monthly income level increased steadily, though not for all participants.

Keywords: Graphic Design, Education, Graphic Designer.

GİRİŞ

Duygu, düşünce veya bilgilerin akla gelebilecek herhangi bir yola başvurularak aktarılması ve haberleşme olarak tanımlanan iletişim, insanoğlunun varolduğu andan itibaren temel ihtiyaçlar arasındadır (TDK Sözlük, 1988: 1067). İletişim zamanla çok kısa sürede anlamı aktarabilmek ve etkilemek için görsel tasarımlara dönüşmüştür. Görsellerle aktarılan iletişim sanatı olarak adlandırılabilen grafik tasarımın bu noktada ortaya çıktığı söylenebilir.

Grafik tasarım pek çok alanı kapsayan bir görsel sanatlar disiplini. Terim olarak ilk kez 1950’li yıllarda kullanılmaya başlanan grafik tasarımı dijitalleşmenin getirişiyle basılı üretim süreçlerini rasyonelleştirmiştir (Ambrosse ve Harris, 2009/2017: 12). Grafik tasarımcı ise, sözcük ve görüntü gibi unsurları bir iletişim aracı haline gelecek şekilde bir araya getiren kişi olarak tanımlanabilir (Becer, 2018: 36). Paul Rand, grafik tasarımı; “Aşırı kapsamlı bir eğitim gerektirmese de, ustalaşması son derece kafa karıştırıcı bir meslektir. Bir yeteneğin yanı sıra ansiklopedik bir bilgi birikimi, bitmek tükenmek bilmeyen görüşlere ve günaşırı yeni fikirlere ihtiyacı vardır.” diyerek açıklamıştır (Rand’dan Aktaran; Armstrong, 2009/2012: 65). Heskett Türkçe karşılığı tasarım olan “design” kelimesini aynı cümle içinde dört farklı anlamda kullanmıştır. “Design is to design a design to produce a design” / “Tasarım, bir tasarım üretmek için bir tasarımı tasarlamaktır.” (Heskett’ten aktaran; Turgut, 2016: 205). Bu tanımlar aslında grafik tasarımı ve grafik tasarımcıyı bu kadar basite indirgemişken ve yine dijitalleşmenin katkısıyla görsel tasarımlara ve tasarımcılara ihtiyaç artmışken; tasarımda varolacak unsurların rastgele düzenlenmemesi gerekliliği ve tasarımın bir takım tasarım ilkeleriyle birlikte mesaj, anlam ve hedef kitle algısına uygun olması gibi komplike bir düşünme süreci gerektirdiğini söylemek gerekir. Ayrıca bir tasarımcının; farklı bir bakış açısına, çözümleme ve fikir üretme

becerisine, özgün niteliğe sahip yaratıcı tasarımlar oluşturma yeteneğine sahip olması gerekmektedir. Çünkü tasarlama bilgi, yorum ve ifade gibi ancak 3 aşamayla tamamlanacak bir süreçtir (Akyıldız, 2010: 21). Böylece bir tasarımı oluşturan öğelerin bir amaç ve hedef doğrultusunda bir araya gelerek anlamlı bir görsel oluşturduğu söylenebilir. Bu durumda anlam tasarım sürecinde, her aşamada ayrı ayrı değerlendirilecek bir kavram haline gelir. Bir tasarım ihtiyacının, tasarımı oluşturan öğelerin her birinin, tasarımın bütününe aktardığı mesajın ve izleyicinin tasarımı anlamlandırmasının dahi bir amacı ve anlamı olduğu muhakkaktır ve süreç anlamların doğru bir şekilde değerlendirilmesiyle tamamlanacaktır.

Bu süreçler yalın veya karmaşık tanımların yanı sıra bir grafik tasarım ürününde; amacına uygun olarak tasarlanıp işlevini yerine getirebilmesi, izleme sırasında gözü rahatsız etmeyecek şekilde estetik kaygılar taşıması ve özgün bir niteliğe sahip olması gibi nitelikler taşıması beklenir. Bu nitelikler, bir tasarımı oluşturan nokta, çizgi, şekil, renk, ton, biçim, doku ve boşluk gibi unsurların tasarımın temel ilkeleri esas alınacak şekilde düzenlenerek kompozisyonu meydana getirmesiyle oluşabilir. Grafik tasarım özelinde değerlendirildiğinde unsurlara; tipografi, illüstrasyon ve fotoğraf gibi öğeler de eklenmelidir. Tasarım ilkeleri, görsel tasarımın amaçlanan stratejilerinin kaynağı olması beklenen iyi tasarım uygulamalarıyla ilgili düşüncelerin temelini oluşturur. Bu ilkeler; bütünlük, vurgu, zıtlık, denge, oran, hareket, ritim ve çeşitlilik olarak sıralanabilir (Özsoy ve Ayaydın, 2016: 9-10).

Grafik tasarımcı unsur ve ilkelerle ilgili verilerini muhakkak ki el çizimleri, boya ve fırçalarla başarılı bir illüstrasyona dönüştürebilir. Fakat yapmış olduğu çalışmayı sonlandırabilmek amacıyla bilgisayar ve teknolojiyle iç içe çalışmaya alışmalıdır. Son zamanlarda en çok kullanılan ve pek çok ortamda desteklenen AdobePhotoshop, Illustrator, Indesign, Acrobat DC, After Effects, Premiere, Dreamweaver, Flash gibi yazılımlar veya Corel Draw, 3DS Max, Free Hand gibi programlardan hepsi olmasa da iş alanına uygun olanlarının nasıl çalıştığını biliyor ve uygulama yapabiliyor olması önemlidir. Ancak bilgisayar, mucizevi bir tasarım aleti değil, sadece bir araç olarak düşünülmelidir. İşlev olarak geleneksel yöntemler olan kalem veya fırçadan bir farkı olmadığı, sadece onu yönlendiren tasarımcının duyarlılığı, bilgisi ve eğitimi doğrultusunda başarılı eserler ortaya çıkarılabileceği unutulmamalıdır (Uçar, 2019: 226).

Gelişen teknoloji ve hızla değişen görüntüler sonucunda bazı kurumlarda tasarımcının logo, kartvizit, afiş katalog vb. basılı materyellerin yanı sıra hareketli grafik veya web sayfası tasarımları gibi çoklu ortam tasarımları yapması da beklenmektedir. Bu kurumların aksine, çalışanları iş bölümüne göre ayırarak tasarımcının bir alanda uzmanlaşmasını da destekleyecek şekilde sadece logo tasarımı, sadece afiş tasarımı, sayfa tasarımı veya web sayfası tasarımı yapmasını bekleyen kurumlar da olabilmektedir. Bu durum, tasarımcının bir alanda uzmanlaşmasını ve o alanda aranan tasarımcı olmasını sağlayabileceği gibi, herhangi bir iş değiştirme durumunda diğer ürünlerin tasarımında acemilik çekmesine sebep olabilecektir. Nitekim bu durum bir tasarımcı için önem arz eden portfolyosunun da sınırlı kalmasına sebep olabilecektir.

Tasarımın unsurları ve ilkeleri grafik tasarımın değişmezleri olsa da, ürünlerinin çeşitliğinin sürekli arttığı söylenebilir. Logo ve kurumsal kimlik, tabela, afiş, tanıtıcı broşür, takvim, ajanda, dosya, aylık veya dönemlik katalog, yıllık rapor, ambalaj, organizasyon ürünleri, kitap, dergi, gazete, dijital medya içeriği, web sayfası, kısa animasyon gibi daha da çeşitlendirilebilecek pek çok ürünü içermektedir. Her bir ürün dahi kendi içerisinde ölçü, baskı

altı malzemesi ve baskı sonrası uygulamalara göre özgün nitelikler taşıyabilir. Bu özellikler, grafik tasarımcının bilgi, tecrübesiyle birlikte ufkuna bağlı olarak binlercesinin arasında dikkat çekebilecektir. Tam da bu noktada grafik tasarımcının baskı ve baskı sonrası süreçleriyle ilgili bilgili olması tasarımlarının doğru bir şekilde sonlanmasına olanak sağlamakla birlikte, tasarımcının farklı bakış açısını baskı ve baskı sonrası süreçlerinde veya baskı altı materyallerinde üzerinde de değerlendirmeler yapabilmesini sağlar. Bu sebepler dolayısıyla bir tasarımcının matbaa bilgisini ve matbaa takibini azımsamaması gerekir. Bir matbaaya girerek baskı kontrolü ve takibi yapmak sadece duysal bir deneyim değil, aynı zamanda tasarımcının hayal gücünü de kışkırtacak bir süreçtir (Heller ve Vienne, 2012/2016: 142).

Tüm bunların yanı sıra bir tasarımcı aynı zamanda güçlü iletişim becerilerine sahip olmalıdır. Müşteri beklentilerini kolayca kavrayabilmeli ve bunu tasarıma dönüştürebilmeli. Beklentiler sonucu oluşturduğu görsel tasarımı anlamlarıyla birlikte müşteriye ifade edebilmeli. Bir tasarım üzerinde kullanılacak unsurların tümünün bir anlamı ve amacı olması gerektiği düşünüldüğünde, tasarımcının güçlü bir görsel algıya sahip olma beklentisini ortaya çıkarır. Güçlü bir görsel algı için tasarımcının zihninin kültürel açıdan zengin olması gerekir. Doğru zaman yönetimi, gerektiği durumlarda birden fazla işle ilgilenebilme, etkili bir reklam diline sahip olma, takım çalışmasına uyum sağlayabilme gibi karakteristik özellikler de bir tasarımcıda aranan niteliklerdir.

Başarılı bir tasarlama sürecinin üstesinden gelebilecek bir tasarımcı, mesleki lisede okuyup doğrudan meslek hayatına atılarak tecrübelerle kendini geliştirebilir. Ön lisans veya lisans eğitimi alarak bilgi birikimini tecrübelerle yoğurabilir. Sadece yeteneği olabilir ve üniversitede eğitim almadan gerek özel veya halk eğitim kurslarıyla, gerek meslek tarihini içeren kitaplarla, gerek çevrimiçi öne çıkan sanatçıların güncel çalışmalarını takiple veya teknolojik gelişmelerin mesleğe katmış olduğu yeniliklere uyum sağlamayla grafik tasarımcı olarak geçimini sağlayabilecek konuma gelebilir. Ayrıca bir tasarımcı söz konusu alternatiflerin tümünü bünyesinde barındırarak lise, lisans, yüksek lisans eğitimi alıp, geçmişte gelişime yön veren çalışmaları takip edip, tarihi veya güncel kitapları okuyup, güncel çalışmaları araştırıp, teknolojik gelişmelere uyum sağlayarak meslektaşları arasından sıvırmayı başarabilir. Bu durum bir tasarımcının her anlamda zihnini taze tutması ve çok yönlü olabilmesiyle de yakından ilgilidir.

Mesleği icra etmek için belirli bir yetenek, sabır ve güçlü bir algı gibi zorlu gereksinimlere sahip olmayı gerektiren grafik tasarım, çeşitli bilgisayar teknikleri, temel sanat, tipografi, illüstrasyon, animasyon, ambalaj, endüstri ve reklam gibi mesleki derslerin yanı sıra iletişim, tarih, etik ve işletme gibi genel kültür derslerini de içeren bir fakültede güçlük çekmeden öğrenilebilecektir. Mesleği icra etmenin yanı sıra, doğru ve işlevsel sanat eğitimi almış bir birey, hangi mesleğe yönelirse yönelsin, görsel beğenisi gelişmiş olması vasıtasıyla kendisine ve topluma muhakkak katkı sağlayacaktır (Buyurgan ve Buyurgan, 2020: 5). Bir organizasyon yöntemi olan sanat ve tasarım eğitimi, görsel algıya dayalı bir takım teorilerle bireyleri materyel ve düşünce arasında bağlantı kurması açısından araştırmaya yönlendirdiği için, gelecekte eğitimi alan bireylere bilinçli olarak kullanacağı bir araç sağlamanın yanı sıra bir kişilik kazandıracaktır (Gökaydın, 2010: 23).

Tüm bunlardan yola çıkarak araştırmada, İstanbul ilinde çalışan grafik tasarımcıların aylık gelir düzeyi hakkında ortalama bir bilgiye sahip olmak ve gelir düzeyleri ve eğitim düzeyleri arasındaki ilişkiyi saptamak olarak iki temel amaç bulunmaktadır. Türkiye'nin eğitim

ve iş amacıyla en çok göç alan illerinden biri olması sebebiyle araştırma İstanbul iliyle kısıtlandırılmıştır. Katılımcılara yöneltilen sorular üzerinden eğitim durumu ile aylık gelir düzeyi arasındaki ve motivasyon kaynağı olarak sayılabilecek aylık gelir düzeyi ile mesleki memnuniyeti arasındaki ilişkiler incelenecektir.

Yöntem

Modern çevrimiçi yöntemler kullanılarak 2021 yılı Şubat ayının 12'si ile 19'u arasında İstanbul ilinde çalışan lise, ön lisans, lisans ve lisansüstü eğitim düzeylerine sahip toplam 101 katılımcıya ulaşılmıştır. Anket soruları öncelikle profesyonel tasarımcılar ve öğretim üyeleri tarafından pilot uygulamaya tabi tutulmuştur. Anket 14 soru üzerinden planlanmış, fakat 38 katılımcıdan sonra 7. sorunun hata vermesi ve sonraki katılımcıların soruya cevap verememesi sebebiyle 13 soru üzerinden değerlendirilmiştir. Sorular sırasıyla aşağıdaki gibidir:

- 1) Cinsiyetiniz
- 2) Yaşınız
- 3) Eğitim Durumunuz
- 4) Eğitim Aldığınız Bölüm
- 5) Üniversite dışında tasarım için gerekli programlarla ilgili kurs veya özel eğitim aldınız mı?
- 6) Çalıştığınız sürede kendinizi geliştirmeye devam ediyor musunuz?
- 8) Aktif olarak çalışıyor musunuz?
- 9) Hangi sektörde çalışıyorsunuz?
- 10) Aylık gelir düzeyiniz aşağıdakilerden hangisidir?
- 11) İşinizden memnun musunuz?
- 12) Aldığınız maaştan memnun musunuz?
- 13) Aktif olarak iş aramaya devam ediyor musunuz?
- 14) Mesleğinizden memnun musunuz?

Katılımcıların cevapları neticesinde elde edilen sonuçlar her soru için ayrı olacak şekilde pasta grafiği şeklinde verilmiştir. Pasta grafiğinde en yüksek oran pembe, sonra azalan oranlar sırasıyla mavi, sarı, yeşil, leylak ve koyu yeşil renkleriyle saat yönüne doğru azalan oranlar olarak verilmiştir.

Kapsam

Araştırma İstanbul ilinde çalışan grafik tasarımcıları kapsamaktadır ve çevrimiçi yöntemler kullanılarak ulaşılan 101 katılımcıyla sınırlıdır.

Bulgular ve Yorumlamalar

Araştırmaya dahil edilen anket katılımcılarının cinsiyetini belirlemeye yönelik olarak ilk sorunun sonucunda araştırmaya katılan 101 katılımcıdan 54'ü kadın, 47'si erkektir.

Grafik 1. Katılımcıların cinsiyete göre dağılımı.

Bu oranla araştırmaya katılan grafik tasarımcılar üzerinden değerlendirilerek, kadın tasarımcıların araştırmaya daha fazla destek verdiği ve dolayısıyla daha duyarlı olduğu çıkarımı yapılabilir.

Anketin ikinci sorusunda katılımcıların yaş aralığına göre aylık gelir düzey farkları olup olmadığını belirlemek amacıyla belirli yaş aralıklarını içeren seçenekler sunulmuştur.

Grafik 2. Katılımcıların yaş aralıklarına göre dağılımı.

Katılımcıların büyük çoğunluğu olan 61'i 25-40 yaşları arasındadır. Geri kalanın 20-25 yaş arası 27, 40-55 yaş arası 10, 55 ve üzeri yaşında ise 2 katılımcı bulunmaktadır. 101 katılımcı içerisinde 1 kadın katılımcı cevaplama zorunlu olmayan yaş ile ilgili soruyu cevaplamadan geçmiştir. 55 ve üzeri yaşında olan 2 katılımcının her ikisinin de cinsiyeti erkektir. 40-55 yaş arasındaki 10 katılımcının 5'i erkek geriye kalan 5'i ise kadındır. 20-25 yaş arasındaki 27 katılımcının büyük çoğunluğu olan 21'i kadın katılımcılardan oluşmaktadır. Katılımcıların büyük çoğunluğunun yaş aralığını içeren 25-40 yaş aralığındaki ise erkek katılımcılar 34, kadın katılımcılar ise 27'dir.

Bu durumda, 40 ve üzeri yaş ortalamasına sahip grafik tasarımcıların toplam katılımcıların sadece %12'sini oluşturmaları göz önüne alındığında, grafik tasarımcıların ilerleyen yaşlarda genel olarak mesleğine devam etmediğine dair bir çıkarım yapılabilir. Ayrıca her ne kadar grafik tasarım teknoloji kullanımına hakimiyet gerektiren bir meslek olsa da bu yaş grubunun forumlar veya sosyal mecralar üzerinden ulaşılan anketten haberdar olmadıklarına ve dolayısıyla sosyal mecraları takip etmediklerine dair bir yorum da yapılabilir.

Orta yaş da sayılabilecek 25-40 yaş aralığındaki katılımcıların anketin büyük çoğunluğunu oluşturması sebebiyle, bu yaşların grafik tasarım mesleği için ideal olabileceği söylenebilir.

Katılımcılara, anketin üçüncü sorusunda eğitim düzeyleri sorulmuştur.

Grafik 3. Katılımcıların eğitim düzeylerine göre dağılımı.

Araştırmaya dahil ankete katılım sağlayan 101 tasarımcının 5'inin lise eğitimi aldığı, geri kalan 96 katılımcıdan 45'inin lisans, 32'sinin ön lisans ve 19'unun ise lisansüstü eğitim aldığı belirlenmiştir. Bu durum grafik tasarımcıların yoğunlukla yükseköğretim mezunu olduğunu açık bir şekilde göstermektedir.

Araştırmaya destek veren ve çoğunluğu yükseköğretim eğitimi alan katılımcılara dördüncü soruda eğitim aldığı alan sorulmuştur.

Grafik 4. Katılımcıların eğitim alanlarına göre dağılımı.

Ankete destek veren 101 katılımcıdan 56'sı grafik tasarım eğitimi almıştır. 56 eğitimli grafik tasarımcıdan 21'i lisans, 19'u ön lisans, 15'i lisansüstü eğitimi almıştır. Yükseköğretim eğitimi alan geri kalan tasarımcıların 9'u basım-yayın teknolojileri eğitimi almış ve bunların 1'i lisansüstü, 3'ü lisans ve 5'i ön lisans eğitimi aldığını belirtmiştir. Yükseköğretim eğitimi alan tasarımcılardan 5'inin iletişim ve tasarım, geri kalan 31'inin ise diğer seçeneklerini işaretledikleri gözlemlenmiştir. Bu durum ise her ne kadar grafik tasarımcı olarak meslek hayatına devam edenlerin yoğunlukla yükseköğretim eğitimi aldığı gözlemlenmiş olsa da, bu eğitim alanların 31'inin aldığı eğitimin grafik tasarım mesleğiyle ilişkili olmadığı söylenebilir.

Katılımcılara yöneltilen beşinci soruda, katılımcıların mesleki gelişimini desteklemek amacıyla özel veya halk eğitim kurslarına katılıp katılmadıkları sorulmuştur.

Grafik 5. Katılımcıların kursa gitme durumlarına göre dağılımı.

Araştırmaya destek veren 6 katılımcı halk eğitim kursuna katıldığını, 32 katılımcı özel eğitim kurslarına katıldığını ve 63 katılımcı ise özel eğitim almadığını belirtmiştir. Kurslarla mesleki gelişimini destekleyen 38 katılımcıdan 14'ü grafik tasarım veya ilgili bölümlerden eğitim almamış, 3'ü lise, 5'i lisansüstü grafik tasarımı, 17'si lisans, 13'ü ise ön lisans eğitimi almıştır. Lisans ve ön lisans mezunu olarak kurslarla mesleğini geliştiren katılımcıların 2'si basım teknolojileri 1'i ise iletişim ve tasarım bölümlerinden eğitim almıştır. 11 katılımcının ise dördüncü soruda hayır seçeneğini işaretlediği gözlemlenmiştir. Toplam 38 katılımcıdan 22'sinin en az ön lisans düzeyinde grafik tasarım eğitimi almasına rağmen kurslarla kendini geliştirmeyi sürdürdüğünü göstermektedir.

Altıncı soruda katılımcılara, çalışmalarını sürdürürken mesleki gelişimi için neler yaptıklarını belirlemek amacıyla; çevrimiçi güncel çalışmaları takip ediyorum, zamanım yok, kitap okuyorum, bilgimin yeterli olduğunu düşünüyorum seçenekleriyle “Çalıştığınız sürede kendinizi geliştirmeye devam ediyor musunuz?” sorusu yöneltilmiştir.

Grafik 6. Katılımcıların yaptıkları araştırmalara göre dağılımı.

Katılımcıların 82'si çevrimiçi güncel çalışmaları takip ettiğini belirtmiştir. Yoğun çalışma temposu gerektiren bir meslek olmasına rağmen katılımcıların 12'si kendini geliştirmek için yeterince zamanı olmadığını belirtmiştir. Geri kalan katılımcıların 6'sı kitap okuduğunu ve 1'i ise bilgisinin yeterli olduğunu ve kendini geliştirmeye ihtiyacı olmadığını belirtmiştir. Kitap okuyarak kendini geliştirmeye devam edenlerin tamamı yükseköğretim eğitimi almış olan katılımcılardan oluşmaktadır.

Anketin sekizinci sorusunda katılımcılara çalışma durumları ile ilgili “Aktif olarak çalışıyor musunuz?” sorusu yönlendirilmiştir. Ankette aktif olarak çalışan katılımcılara ulaşmak amacıyla sunulan seçeneklerde “hayır” cevabı bulunmamakta ve “evet” cevabının yanı sıra çalışanların çalışma düzenine göre aylık gelir düzey hesaplaması yapabilmek amacıyla “freelance”, “yarı zamanlı” ve günün koşulları göz önünde bulundurularak “Covid-19 sebebiyle evden tam zamanlı” seçenekleri bulunmaktadır.

Grafik 7. Katılımcıların çalışma durumlarına göre dağılımı.

Ankete katılan 101 tasarımcının 81'i pandeminin doğurmuş olduğu zorluklara rağmen aktif olarak çalıştığını, bu 81 tasarımcıdan 16'sı evden çalışmaya devam ettiğini belirtmiştir.

Geriye kalan 20 katılımcının 18'i freelance ve 2'si ise yarı zamanlı olarak çalışmaya devam etmektedir.

Grafik tasarım mesleği yeterli donanımına sahip bir bilgisayarın olduğu her alanda çalışma fırsatı sunması sebebiyle, tasarımcılar fee(proje bazlı anlaşma), free veya part-time çalışma imkanlarına sahip olabilmektedir. Grafik tasarımcılar için avantaj sayılabilecek bu durum, marka ve tasarımcı olmak üzere her iki tarafın da mağdur olmaması veya işi/ödemeyi aksatmaması açısından net maddeleri olan bir anlaşma yapmayı gerektirmektedir.

Katılımcılara anketin dokuzuncu sorusunda tasarımcıları çalıştıkları sektörlerle göre gruplayabilmek amacıyla "Hangi sektörde çalışıyorsunuz?" sorusu yönlendirilmiştir.

Grafik 8. Katılımcıların çalıştıkları sektörelere göre dağılımı.

101 katılımcıdan 37'si reklam ajansı, 25'i kurumsal firma, 9'u yayınevi, 7'si kamu, 5'i matbaa ve 25'i diğer seçeneklerini işaretlemiştir. Reklam ajansında çalışan grafik tasarımcıların 25'i grafik eğitimi almış ve bunların 6'sı ön lisans eğitimini tamamlamıştır. Geriye kalan ajanslarda çalışan 19 grafik tasarımcı lisans ve lisansüstü düzeylerinde grafik eğitimi almıştır. Reklam ajansında çalışan tasarımcılardan 1'i iletişim ve tasarım, 1'i basım teknolojileri ve 6'sı ise diğer seçeneklerini işaretlemiştir.

Araştırmanın ana konusu olan aylık gelir düzey aralığı katılımcılara onuncu soruda yönlendirilmiştir.

Grafik 9. Katılımcıların aylık gelir düzeyine göre dağılımı.

Katılımcıların 34'ü 2500-5000₺, 28'i 2500-3500₺, 25'i 5000-7000₺, 11'i 7000-10000₺ ve 3'ü ise 10000₺ ve üzeri maaş aldığını belirtmiştir.

2500-5000₺ gelir düzeyine sahip katılımcıların 13'ü reklam ajansında çalışmaktadır. 2500-5000₺ gelir düzeyine sahip katılımcılardan 3'ü yayınevinde, 7'si kurumsal firmada, 2'si matbaada çalıştığını belirtmiş ve bu gruptaki katılımcıların 9'u diğer seçeneğini işaretlemiştir. Reklam ajansında çalışarak 2500-5000₺ arası gelir düzeyine sahip olan katılımcıların 12'si grafik tasarım eğitimi almıştır. Bu gruptaki katılımcıların 19'u kadın ve 15'i erkektir.

2500-3500₺ gelir düzeyine sahip 28 katılımcının 1'i lise ve geri kalan tümünün ise ön lisans, lisans ve lisansüstü düzeyinde grafik tasarım eğitimi aldığı belirlenmiştir. Bu gruptaki katılımcıların 4'ü basım teknolojileri, 13'ü grafik tasarım, 3'ü iletişim ve tasarım ve 6'sı ise diğer alanında eğitim aldığını belirtmiştir. Diğer seçeneğini işaretleyen katılımcıların 1'i ön lisans ve geri kalan 5'i lisans düzeyinde eğitim almıştır. Bu gruba ait katılımcıların 8'i freelance, 2'si ise part-time çalıştığını belirtmiştir. Bu gruptaki 28 katılımcıdan 23'ünün kadın olduğu ve 11'inin 25-40, 11'inin 20-25 ve 1'inin ise 40-55 yaş aralığında olduğu belirlenmiştir.

5000-7000₺ arası gelir düzeyine sahip 25 tasarımcının 13'ü grafik tasarım, 9'u diğer ve 2'si ise basım teknolojileri alanında ön lisans, lisans ve lisansüstü düzeylerinde eğitim almıştır. Bu gruptaki katılımcıların 1'i ise lise eğitimini grafik tasarım alanında aldığını belirtmiştir. Bu grupta bulunan 25 katılımcıdan 20'si pandemi dönemi olmasına rağmen aktif olarak çalışmaya devam ettiğini, 3'ü ise pandemi dolayısıyla evden tam zamanlı olarak çalıştığını belirtmiştir. Bu grupta geri kalan 2 tasarımcı ise freelance olarak işlerini yürütmeye devam ettiğini belirtmiştir. Bu grupta bulunan 5 erkek katılımcının 4'ü 20-25 ve 1'i ise 45-55 yaş aralığında olduğunu belirtmiştir. Ayrıca bu gruptaki katılımcıların 14'ü erkek ve 11'inin kadın olduğu belirlenmiştir.

7000-10000₺ arası gelir düzeyine sahip 11 katılımcının 1'i basım teknolojileri, 3'ü diğer ve 11'i ise grafik tasarım alanında eğitim aldığını belirtmiştir. "Hagi sektörde çalışıyorsunuz?" sorusuna bu gruptaki katılımcıların 7'si reklam ajansı, 2'si kurumsal firma ve 2'si ise diğer seçeneğini işaretlemiştir. Ayrıca bu gruptaki katılımcıların sadece 1'i kadın, geri kalan 10'u ise erkektir. Bu gruptaki katılımcıların 3'ü 40-55, 8'i ise 25-40 yaş aralığındadır.

10000₺ ve üzeri aylık gelir düzeyine sahip 3 katılımcı lisans düzeyinde eğitim aldığını ve 1'i grafik tasarım diğer 2'si ise diğer alanında eğitim aldığını belirtmiştir. Bu gruptaki tüm katılımcıların erkek ve 2'sinin 25-40, 1'inin ise 55 ve üzeri yaş aralığında olduğu belirlenmiştir.

Katılımcılara yöneltilen on birinci soruda evet ve hayır seçeneklerini içeren "İşinizden memnun musunuz?" sorusu yöneltilmiştir.

Grafik 10. Katılımcıların iş memnuniyetlerine göre dağılımı.

Araştırmaya destek veren 101 katılımcıdan 73'ü işinden memnun olduğunu, 28'i ise memnun olmadığını belirtmiştir. 73 katılımcıdan 69'u en az ön lisans eğitimi almıştır. Bu 69 katılımcıdan 40'ı grafik tasarım alanında eğitim almıştır ve bunların 19'u ise reklam ajansında çalışmaya devam etmektedir. Grafik eğitimi alıp, reklam ajansında çalışan ve işinden memnun olan 1 katılımcı 2500-3500₺ aralığında aylık gelir düzeyine sahiptir. Bu soruya evet cevabı veren 73 tasarımcının 16'sı 2500-3500₺ aralığında, 22'si 2500-5000₺ aralığında, 21'i 5000-7000₺ aralığında, 8'i 7000-10000₺ aralığında ve 2'si ise 10000₺ ve üzeri aylık gelir düzeyine sahiptir. Bu soruya hayır cevabı veren 28 katılımcıdan 1'i lise düzeyinde grafik tasarım eğitimi almıştır, geri kalan katılımcıların tümü en az ön lisans düzeyinde gelir düzeyine sahiptir.

Bunların 16'sı grafik tasarım eğitimi almış ve bu 16 katılımcının 7'si 2500-3500₺ aralığında aylık gelir düzeyine sahiptir.

Araştırmaya dahil aketin on ikinci sorusunda katılımcılara “Aldığınız maaştan memnun musunuz?” sorusu yönlendirilmiştir.

Grafik 11. Katılımcıların aylık gelir düzeyi memnuniyetlerine göre dağılımı.

101 katılımcıdan işinden memnun olan 73 katılımcının aksine 69 katılımcı “Maaşınızdan memnun musunuz?” sorusuna hayır cevabını vermiştir. Bu soruya hayır cevabı veren tasarımcıların 25'i 2500-3500₺ aralığında gelir düzeyine sahip tasarımcılardır. Bu durumda 2500-3500₺ aralığı neredeyse asgari aylık gelir düzeyi olmasına rağmen 3 katılımcı maaşından memnun olduğunu belirtmiştir. Bu 3 katılımcının 2'si ön lisans, 1'i ise lisans düzeyinde eğitim almıştır. Bu 3 katılımcıdan lisans eğitimi almış olanı grafik tasarımla ilgili olmayan bir alandan eğitim almış ve özel eğitim kurslarına katılarak grafik alanında kendini geliştirmeyi amaçlamıştır. Ön lisans eğitimi alan diğer 2 katılımcıdan 1'i basım teknolojileri alanında, 1'i ise grafik tasarım alanında eğitim almış ve aynı zamanda özel eğitim kurslarına katılarak grafik alanında aldığı eğitimi geliştirmeyi amaçlamıştır.

Bu soruya hayır cevabı veren diğer katılımcıların ise 27'si 2500-5000₺ aralığında, 10'u 5000-7000₺ aralığında, 5'i 7000-10000₺ aralığında ve 2'si ise 10000₺ ve üzeri gelir düzeyine sahiptir.

Ankete katılım sağlayan 101 katılımcıdan maaşından memnun olmayan ve 2500-5000₺ aralığında gelir düzeyine sahip toplam 52 katılımcı mevcuttur. Ankete katılım sağlayan ve bu gelir düzeyi aralığına sahip katılımcıların sadece 10'u maaşından memnun olduğunu belirtmiştir.

Katılımcılara anketin on üçüncü sorusunda maaşından memnun olmayan tasarımcıların, bu konuyla ilgili bir girişimi olup olmadığını belirlemek amacıyla “Aktif olarak iş aramaya devam ediyor musunuz?” sorusu yönlendirilmiştir.

Grafik 12. Katılımcıların iş arayışlarına göre dağılımı.

101 katılımcının 40'ı bu soruya evet, 61'i ise hayır cevabını vermiştir. Aktif olarak iş aramaya devam etmeyen 61 katılımcıdan 32'si maaşından memnun olmadığını belirtmiş ve bu 32 katılımcının 24'ü 2500-5000₺ aralığında aylık gelir düzeyine sahip olduğunu belirtmiştir. Maaşından memnun olmayıp iş aramaya devam eden tasarımcıların, işyerinde huzurlu olduğu, daha yüksek bir maaşla daha iyi bir yerde iş bulamayacağını düşündüğü veya düzenini bozmak istemediği gibi çeşitli çıkarımlar yapılabilir. Bu durumun net olarak yorumlanabilmesi katılımcılara yönlendirilen soruların içeriğinin yetersizliği ve araştırma konusuyla ilişkisiz olması sebebiyle ancak başka bir araştırma konusu olabilecek niteliktedir.

Araştırmaya dahil edilen anketin son sorusu olan on dördüncü soruda katılımcıların mesleki memnuniyetlerinin belirlenmesi amacıyla “Mesleğinizden memnun musunuz?” sorusu yönlendirilmiştir.

Grafik 13. Katılımcıların mesleki memnuniyetlerine göre dağılımı.

101 katılımcıdan 2'si mesleğinden kesinlikle memnun olmadığını belirtmiştir. Bu 2 katılımcıdan 1'i ön lisans düzeyinde grafik tasarım eğitimi almış ve 2500-5000₺ aralığında gelir düzeyine sahiptir. Diğer katılımcı ise grafik tasarımla ilgili olmayan bir alanda lisans eğitimi aldığını ve 10000₺ ve üzeri gelir düzeyine sahip olduğunu belirtmiştir. Geriye kalan 99 katılımcıdan 37'si karşısına daha iyi bir fırsat çıktığı takdirde değerlendirebileceğini ve 62'si ise mesleğinden net olarak memnun olduğunu belirtmiştir.

Mesleğinden memnun olduğunu belirten 62 katılımcıdan 15'i 2500-3500₺ aralığında, 25'i 2500-5000₺ aralığında, 15'i 5000-7000₺ aralığında, 6'sı 7000-10000₺ aralığında ve 1'i ise 10000₺ ve üzerinde aylık gelire sahip olduğunu belirtmiştir. Bu soruya “Karşıma daha iyi bir fırsat çıkarsa değerlendireceğim” seçeneğini işaretleyen 1 katılımcı 10000₺ ve üzerinde, 5'i 7000-10000₺ aralığında, 10'u 5000-7000₺ aralığında, 8'i 2500-5000₺ aralığında, 13'ü ise 2500-3500₺ aralığında aylık gelir düzeyine sahip olduğunu belirtmiştir.

Grafik tasarım alanında en az ön lisans eğitimi alan katılımcıların 18'i daha iyi bir fırsatı değerlendirebileceğini belirtmiştir. Bu 18 katılımcının aylık gelir düzeyleri 2500 ve 10000₺ ve üzeri arasında değişmektedir.

Mesleğinden net olarak memnun olan 62 katılımcıdan 37'si grafik tasarım alanında en az ön lisans düzeyinde eğitim almıştır. Bu 37 katılımcının tamamı 2500₺ ila 10000₺ üzeri aylık gelir düzeyine sahiptir. 37 katılımcıdan reklam ajansında çalışan 18 katılımcı yine 2500-10000₺ arasında geniş bir yelpazede aylık gelir düzeyine sahiptir.

Yukarıda açıklanan pasta grafiklerinin yanı sıra lise, ön lisans, lisans ve lisansüstü olmak üzere 4 ayrı infografik çalışması yapılmıştır. İnfografiklerin içerisinde tasarımcıların cinsiyetleri, eğitim alanları, aylık gelir düzey aralıkları ve işyeri profillerine yer verilmiştir.

İnfoğrafiklerde cinsiyet ayrımları kadın ve erkek ikonlarıyla, meslek alanları ise renklendirmelerle belirtilmiştir. Renkler pasta grafiklerinin bulunduğu ve soru çözümlemelerin yapıldığı alandaki grafiğin renkleri dikkate alınarak verilmiştir. Buna göre kadın ve erkek ikonları aylık gelir düzeyinin verildiği alanın alt kısmında reklam ajansında çalışanlar; fuşya, diğer alanında çalışanlar; mavi, kurumsal firmada çalışanlar; sarı, yayınevinde çalışanlar; yeşil, kamuda çalışanlar; mor ve matbaada çalışanlar koyu yeşil renginde gösterilmiştir.

Grafik 14. Lise düzeyinde eğitim alan katılımcıların cinsiyet, sektör ve aylık gelir düzeylerine göre dağılımı.

Yukarıdaki lise mezunu katılımcıları içeren infografikte lisede tek grafik tasarım eğitimi alan ve kamu kurumunda çalışan erkek tasarımcının 5000-7000₺ aralığında aylık gelir düzeyine sahip olduğu belirlenmiştir. Lisade grafik tasarımıyla ilgisi olmayan bir alanda eğitim alan 2 kadın ve 2 erkek katılımcıdan yayınevinde çalışan 1 kadın katılımcının 2500-3500₺ ve reklam ajansı, kurumsal firma diğer 3 katılımcının ise 2500-5000₺ arası aylık gelir düzeyine sahip olduğu görülmüştür. Lise düzeyinde en yüksek aylık gelir düzeyinin 5000-7000₺ olduğu ve bu aylık gelir düzeyine sahip katılımcının ise erkek olduğu gözlemlenmiştir.

Grafik 15. Ön lisans düzeyinde eğitim alan katılımcıların cinsiyet, sektör ve aylık gelir düzeylerine göre dağılımı.

Çalışmaya destek veren katılımcılar arasında 14 erkek ve 18 kadın olmak üzere toplam 32 tasarımcının ön lisans eğitimi aldığı belirlenmiştir. Bunlardan 19 katılımcının grafik tasarım alanında eğitim aldığı ve 9'unun 2500-3500₺, 7'sinin 2500-5000₺, 2'sinin 5000-7000₺ ve 1'inin ise 5000-10000 aralığında aylık gelir düzeyine sahip olduğu belirlenmiştir. 5000-7000₺ bandındaki 2 katılımcıdan 1'inin kadın olduğu ve 7000-10000₺ bandındaki katılımcının ise erkek olduğu gözlemlenmiştir.

Ön lisans eğitimi basım teknolojileri alanında alan 5 katılımcı 2500-3500₺ ile 7000-10000₺ arasında değişken aylık gelir düzeyine sahiptir. 2500-3500₺ aralığında aylık gelir düzeyine sahip 2 kadın katılımcı, 2500-5000₺ bandında aylık gelir düzeyine sahip 1 erkek katılımcı, 5000-7000₺ bandında aylık gelir düzeyine sahip 1 kadın katılımcı ve 7000-10000₺

aralığında aylık gelir düzeyine sahip reklam ajansında çalışan 1 erkek katılımcı olduğu gözlemlenmiştir.

Çalıştığı firma profili olarak diğer seçeneğini işaretleyen 4 erkek ve 4 kadın katılımcıdan oluşan 8 tasarımcı mevcuttur. Katılımcılardan 1 kadın tasarımcı 2500-3500₺, 1 kadın ve 2 erkek tasarımcı 2500-5000₺, 2 kadın 1 erkek tasarımcı 5000-7000₺ ve 1 erkek tasarımcı 7000-10000₺ aralığında aylık gelir düzeyine sahiptir.

Çeşitli alanlarda ön lisans düzeyinde eğitim alarak 7000-10000₺ aylık gelir düzeyi aralığına sahip olan 3 erkek tasarımcının reklam ajansında çalışmaya devam ettiği gözlemlenmiştir.

Grafik 16. Lisans düzeyinde eğitim alan katılımcıların cinsiyet, sektör ve aylık gelir düzeylerine göre dağılımı.

Araştırmaya destek veren 20 erkek ve 25 kadın tasarımcı lisans düzeyinde eğitim aldığını belirtmiştir. Bunlardan 21'i grafik tasarım alanında eğitim almıştır ve 2'si 2500-3500₺, 9'u 2500-5000₺, 5'i 5000-7000₺, 4'ü 7000-10000₺ ve 1'i ise 10000₺+ aralığında gelir düzeyine sahiptir. Bu katılımcıların 13'ü reklam ajansında, 4'ü kurumsal firmada, 2'si diğer alanda, 1'i yayınevinde ve 1'i şşe kamu kurumunda çalışmaya devam etmektedir. 10000₺ ve üzeri 1 katılımcının ve 7000-10000₺ aralığında aylık gelir düzeyine sahip 3 katılımcının erkek olduğu gözlemlenmiştir.

Grafik tasarımıyla yakından ilişkili iletişim ve tasarım alanında eğitim alan 3 kadın tasarımcının farklı profillerdeki firmalarda çalıştığı ve 2500-3500₺ aralığında aylık gelir düzeyine sahip olduğu gözlemlenmiştir.

Basım teknolojileri eğitimi alan 2 kadın katılımcının yine 2500-3500₺ aralığında ve 1 erkek katılımcının ise 2500-5000₺ aralığında aylık gelir düzeyine sahip olduğu gözlemlenmiştir.

Grafik tasarımıyla ilgisi olmayan bir alanda eğitim alan 18 katılımcıdan 4'ü kadın 5'inin 2500-3500₺, 3 erkek katılımcının 2500-5000₺, 2'si kadın 6 katılımcının 5000-7000₺, 2 erkek katılımcının 7000-10000₺ ve 2 erkek katılımcının ise 10000₺ ve üzeri bandında aylık gelir düzeyine sahip olduğu gözlemlenmiştir. Bu grupta 7000₺ üzeri aylık gelir düzeyine sahip 4

katılımcının tamamının erkek olduğu ve 6 kadın katılımcının en fazla aylık gelir düzeyinin en fazla 70000₺'ye yaklaştığı gözlemlenmiştir.

Grafik 17. Lisansüstü düzeyinde eğitim alan katılımcıların cinsiyet, sektör ve aylık gelir düzeylerine göre dağılımı.

Araştırmaya destek veren 101 katılımcıdan 10'u erkek, toplam 19 katılımcı lisansüstü eğitimi aldığını belirtmiştir. 9 erkek ve 6 kadın tasarımcı grafik alanında lisansüstü eğitimi aldığı ve 3 kadın tasarımcının 2500-3500₺ aralığında, 2 kadın 2 erkek tasarımcının 2500-5000₺ aralığında, 1 kadın 5 erkek tasarımcının 5000-7000₺ aralığında ve 2 erkek tasarımcının ise 7000-10000₺ aralığında aylık gelir düzeyine sahip olduğu gözlemlenmiştir. 7000-10000₺ aralığında aylık gelir düzeyine sahip tek kadın tasarımcı kamu kurumunda çalıştığını belirtmiştir.

İletişim ve tasarım alanında lisansüstü eğitimi alan 1 erkek ve 1 kadın tasarımcının 2500-3500₺ bandında aylık gelir düzeyine sahip olduğu görülmüştür.

Basım teknolojileri alanında lisansüstü eğitim alan 1 kadın tasarımcının matbaada çalıştığı ve 5000-7000₺ aralığında aylık gelir düzeyine sahip olduğu gözlemlenmiştir.

Diğer kategoride eğitim alan 1 kadın tasarımcının ise 2500-5000₺ aralığında aylık gelir düzeyine sahip olduğu belirlenmiştir.

SONUÇ ve DEĞERLENDİRME

19. yüzyılın ilk 20 yılında yaşanan sanatsal gelişmelerin günümüzde dahi incelenip taklit ediliyor olması gibi, 21. yüzyılın aynı yıllarında yaşanan pandemi dolayısıyla artan dijitalleşmeye hızlı bir şekilde uyum sağlanması da muhtemelen yüzyıllar sonunda takip edilecek ve geliştirilecek bir durumdur. Fakat değişmeyeceği kabul edilebilecek bir nokta varsa, bu çeşitli materyaller üzerine basılan tasarımlar olmasa da dijital araçlar aracılığıyla karşılaşılan estetik görüntüler olacaktır. Bu noktada ise ihtiyacın hiç eksilmeyeceği mesleklerden biri de, dijital ortama çabucak uyum sağlayabilecek ve hatta dijital ortamın tam da içerisinde olan grafik tasarımıdır. Günümüzde pek çok meslekte olduğu gibi grafik tasarım mesleği için de çeşitli özel kurslar, mesleki lise eğitimleri, ön lisans, lisans ve lisansüstü düzeyde eğitim veren üniversiteler bulunmaktadır. Türkiye'nin gerek eğitim, gerekse çalışma şartları açısından en çok göç alan kozmopolit bölgesi olması sebebiyle araştırma İstanbul iliyle kısıtlandırılmıştır.

Ankete destek veren katılımcılardan yola çıkarak, bir tasarımcı lüsansüstü düzeyinde grafik tasarım eğitimi almış veya alacak olsa bile özel eğitim programlarına veya halk eğitim kurslarına katılarak zamanını değerlendirdiği göz önünde bulundurularak mesleki gelişimi için elinden geleni yapacak olduğu söylenebilir.

Anket sonuçların çözümleme sürecinde karşılaşılan en yüksek düzeyde aylık gelire sahip tasarımcıların çoğunluğunun erkek olduğunun gözlemlenmesiyle, iş yaşamındaki cinsiyet ayrımcılığının grafik tasarımcılar için de geçerli olabileceği gerçeğiyle yüzleşilmiştir. Bu sebeple özellikle hazırlanan infografiklerde katılımcıların cinsiyetlerine de piktogramlarla yer verilmiştir. 5000-7000₺ ve 10000₺ üzeri aylık gelir düzeyine sahip olduğunu belirten kadın tasarımcıların sayısı 11, erkek tasarımcıların sayısı ise 14'tür. Bir üst band olan 7000-10000₺ arasında aylık gelir düzeyine sahip kadın tasarımcı sayısı 1, erkek tasarımcı sayısı ise 10'dur. 10000₺ ve üzeri aylık gelir düzeyine sahip 3 tasarımcının tamamı ise erkektir. Bu durum, erkek tasarımcıların kadın tasarımcılardan daha yüksek aylık gelir düzeyine sahip olabileceğini açık bir şekilde göstermiştir.

Araştırmanın ana konusuna gelindiğinde lise düzeyinde eğitim alan bir grafik tasarımcının en yüksek 5000-7000₺ aralığında aylık gelir düzeyine sahip olabileceği gözlemlenmiştir. Ön lisans düzeyinde eğitim alan katılımcılar değerlendirildiğinde en yüksek bandın 7000-10000₺ arasına çıktığı gözlemlenmiş olsa da, burada da yoğunluğun 2500-5000 arasında olduğu görülmüştür. Lisans düzeyinde eğitim alan katılımcılar değerlendirildiğinde her ne kadar aylık gelir düzeyi 2500-3500₺ aralığından başlamış olsa da ilk olarak bu eğitim düzeyinde 10000₺ ve üzerine çıkabildiği gözlemlenmiştir. Yine lisans düzeyi genel olarak değerlendirildiğinde yoğunluğun 3500-7000₺ aralığında aylık gelire sahip olduğu gözlemlenmiştir. Lisansüstü düzeyde eğitim alan tasarımcılar değerlendirildiğinde ise yoğunluğun 3500-7000₺ aralığında olduğu ve lisansüstü eğitimi alan katılımcıların en çok 7000-10000₺ aylık gelire sahip olduğu gözlemlenmiştir.

Bu durumda aslında ilk çıkarım olarak 101 toplam katılımcının 62'sinin yani yaklaşık %63'ünün neredeyse asgari ücret bandı olan 2500-5000₺ aralığında aylık gelir düzeyine sahip olması ve bunların 45'inin en az lisans düzeyinde grafik tasarımla ilgili alanlardan eğitim almış olması sektörde grafik tasarımcıların emeklerinin karşılığını tam olarak alamadıklarını göstermektedir. Yine de geriye kalan 39 katılımcıdan 38'inin en az ön lisans mezunu olarak 5000₺ ve üzeri aylık gelir düzeyine sahip olduğunun ve bunların 24'ünün en az ön lisans düzeyinde grafik tasarım eğitimi aldığı görülmüştür, mesleğe bakış açısı bakımından bir umut olduğunun göstergesidir. Geriye kalan 1 tasarımcı ise lise düzeyinde grafik tasarım eğitimi almış ve kamu kurumunda görevli 5000-7000₺ aralığında aylık gelir düzeyine sahiptir.

Yukarıdaki okumalara göre grafik tasarım mesleğinde her ne kadar aylık gelir düzeyinin artmasının eğitim düzeyine bağlı olduğu söylenebilecek olsa da, eğitilmiş her tasarımcının yüksek aylık gelir düzeyine sahip olabileceği çıkarımı maalesef yapılamamaktadır.

Bu konunun çözümü olarak daha önce meslek adına oluşturulmuş veya yeni oluşturulacak bir dernek veya kurum aracılığıyla ortalama bir fiyat listesinin çıkarılması ya da en azından eğitim düzeyine göre mesleği icra eden tasarımcıların aylık gelir düzeylerine alt sınır konulması ve özellikle çalışanların çoğunluğunu grafik tasarımcıların oluşturduğu reklam ajansları ve tasarım atölyelerinin bu alt sınıra bağlı kalması zorunluluğu getirilmesi gibi çok da ütopyik olmayan bir öneri sunulabilir.

KAYNAKLAR

- Akyıldız H. A. (2010). *Tasarım eğitiminde yaratıcılığı geliştirmeye yönelik yöntem önerisi: tasarım döngüsü*. (Sanatta yeterlik tezi). YÖK Ulusal Tez Merkezi, (276829).
- Ambrosse G. ve Harris P. (2017). *Grafik tasarımın temelleri*. (2. bs.). İstanbul, Türkiye, Literatür yayınları. (Orijinal eserin yayın tarihi 2009).
- Armstrong, H. (2012). *Grafik tasarım kuramı*. (M. E. Uslu, Çev.). İstanbul: Espas Yayınları. (Orijinal eserin yayın tarihi 2009).
- Becer E. (2019). *İletişim ve grafik tasarım*. (11. bs.). Ankara, Türkiye, Dost kitabevi.
- Buyurgan, S. Ve Buyurgan, U. (2020). *Sanat eğitimi ve öğretimi*. (7. bs.). Ankara: Pagem Akademi.
- Gökaydın, N. (2010). *Temel sanat eğitimi*. İstanbul: Moss Eğitim.
- Heller S, Vienne V. (2016). *Grafik tasarımı değiştiren 100 fikir*. (B. Bayrak, Çev.). İstanbul, Türkiye, Literatür yayınları. (Orijinal eserin yayın tarihi 2012).
- Özsoy, V. ve Ayaydın, A. (2016). *Görsel tasarım öge ve ilkeleri*. Ankara: Pagem Akademi.
- Turgut, P. Ö. (2016). Tasarım tarihi eğitiminde yeni yöntem ve yaklaşımlar. Eğitim ve Öğretim Araştırmaları Dergisi, Haziran 2016, Cilt:5 Özel Sayı Makale No: 24, ISSN: 2146-9199. <https://avesis.hacettepe.edu.tr/yayin/925b3006-df4b-4ead-a9b8-b105baa54485/tasarim-tarihi-egitiminde-yeni-yontem-ve-yaklasimlar>
- Türkçe Sözlük (1988). (Cilt, 1). Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları.
- Uçar, T. F. (2019). *Görsel iletişim ve grafik tasarım*. (10. bs.). İstanbul: İnkılap Kitabevi.